

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Landbruksdirektoratet
Postboks 8140 Dep
0033 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

16/124-

26.04.2016

Fastsettelse av endringer i forskrift om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer § 16

Landbruks- og matdepartementet (LMD) har i dag fastsatt endringer i forskrift 22. desember 2005 nr. 1723 om administrative tollnedsettelse for landbruksvarer (FAT). Forskriftsendringen innebærer at det gis en ny midlertidig hjemmel i FAT § 16 annet ledd for å innvilge tollnedsettelse ved import av befruktede egg av saktevoksende kalkunraser innenfor varenummer 04.07.1900 til utklekking av slaktedyr i økologisk produksjon. Endringen trer i kraft 1. mai 2016 og varer i fire år.

Det bes om at Landbruksdirektoratet informerer berørte aktører om endringen på en hensiktsmessig måte.

Departementet vil nedenfor gi en redegjørelse for forskriftsendringen, med bakgrunn i de innspill som ble mottatt i forbindelse med høringen av forskriftsutkastet.

1. Høringen av forslagene

Høringsbrevet av 8. februar 2016 ble sendt til 15 høringsinstanser og publisert på Landbruks- og matdepartementets nettsider. Høringsfristen var satt til 18. mars 2016. Departementet har mottatt til sammen 9 høringsvar, hvorav to var uten merknader. Alle høringsuttalelsene er gjort tilgjengelige på departementets hjemmeside.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Besøksadresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 874

Landbrukspolitisk avdeling

Saksbehandler
Siv Tanja V. Durteste
22 24 92 69

2. Departementets høringsforslag

Fordi det i dag ikke er tilgang på økologiske rugeegg eller økologiske livkyllinger til produksjon av økologisk kalkun i Norge, er den økologiske produksjonen basert på kalkunraser som brukes i konvensjonell produksjon. Disse rasene har imidlertid for rask vekst til å være optimale for bruk i økologisk produksjon pga. økologiregelverkets krav til minimum slaktealder.¹ Dette kravet til minimum slaktealder er innført for å unngå anvendelse av intensive oppdrettsmetoder som resulterer i for rask vekst og utfordringer knyttet til dyrevelferd. Det er likevel fastslått at kravet faller bort ved bruk av saktevoksende kalkunraser. Det er imidlertid ikke tilgjengelig saktevoksende kalkunraser i Norge i dag, og slike raser må derfor importeres.

Fordi det i dag ikke er noe avlsarbeid på fjørfe i Norge er det allerede åpnet for tollnedsettelse for import av befruktede egg av kalkun til bruk i "avl og formering", jf. FAT § 16 første ledd. Bestemmelsen gir hjemmel for å innvilge tollnedsettelser for import av befruktede egg til klekking av besteforeldre- eller foreldredyr som skal settes i videre avl.

Slik departementet vurderte det, er markedet for økologisk kalkunkjøtt i dag for lite til at det lar seg gjøre å etablere egne avlsstasjoner for rugeegg og livkyllinger av saktevoksende raser til økologiske produsenter. Departementet så derfor behov for særskilte tiltak som starthjelp til næringen. For å bidra til å utvikle markedet for økologisk kalkunkjøtt til et nivå som kan gjøre det økonomisk mulig å drive med oppformering av saktevoksende raser nasjonalt, foreslo departementet at det i en midlertidig periode på tre år åpnes for tollnedsettelser ved innførsel av egg til utklekking av slaktedyr. I forslaget ble det satt som vilkår for innvilgelse av tollnedsettelse at den omsøkte rasen er å anse som "saktevoksende", og at kalkunene brukes i "økologisk produksjon". Det ble lagt opp til at søkere på forhånd måtte innhente forhåndsgodkjennelse fra Mattilsynet om at den aktuelle rasen kvalifiserte som saktevoksende etter økologiregelverket. For å sikre at de innførte eggene kun blir brukt i økologisk produksjon, ble det også foreslått å kreve at importøren avgir en erklæring om varens anvendelse i medhold av FAT § 28.

For å sikre avsetningsgrunnlaget for norskproduserte rugeegg og livkylling av kalkun, foreslo departementets at tollsatsen etter den nye bestemmelsen ble satt lik som ved import av befruktede kalkunegg til avl og formering etter FAT § 16 første ledd: 15,50 kr/kg.

3. Høringsinstansenes innspill

Det generelle inntrykket fra høringen er at det er bred støtte til forslaget om å innføre en hjemmel for innvilgelse av tollnedsettelse ved import av befruktede egg av saktevoksende kalkunraser som en starthjelp til næringen for å komme i gang med en nasjonal oppformering av saktevoksende kalkunraser.

¹ For kalkun er det satt en minstealder på 140 dager før slakt.

Mattilsynet understreker at dersom det er ønskelig med lavere slaktealder enn fastsatt i regelverket, må det brukes saktevoksende fjørferaser. Slike raser fungerer normalt bedre i et økologisk driftsopplegg med bedre dyrevelferd og dyrehelse, og det er derfor av betydning for norske økologiske kalkunprodusenter å ha tilgang til avlsmateriale av slike raser. Siden saktevoksende kalkunraser ikke er tilgjengelig per i dag i Norge, er det behov for import. Etter Mattilsynets vurdering vil forslaget fra Landbruks- og matdepartementet gjøre slik import enklere for produsentene.

Debio fremhever at markedet for økologisk kalkun i Norge i dag er lite og at det derfor er behov for særskilte tiltak som starthjelp for å komme i gang med en nasjonal oppformering av saktevoksende kalkunraser. En midlertidig åpning for å kunne innvilge tollnedsettelse ved import av befruktede egg til utklekking av slaktedyr i økologisk produksjon, vil etter Debios oppfatning nettopp kunne bidra til å utvikle et marked for økologisk kalkunkjøtt til en størrelse som gjør at det er økonomisk mulig å drive med nasjonal oppformering av saktevoksende kalkun.

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF) er enige i at det er behov for kalkunraser som egner seg til økologisk produksjon, og stiller seg positiv til at det legges til rette for mer ekstensive produksjonsformer gjennom tilgang til saktevoksende raser. KLF mener imidlertid at hjemmelen også burde omfatte andre ekstensive produksjonsformer, slik at bestemmelsen knyttes til rase og ikke produksjonsform. KLF fremhever at et større mangfold av produkter basert på ulike raser og driftsformer vil være et verdifullt tilskudd til det norske markedet. Bruk av kalkunraser med lavere tilvekst enn de konvensjonelle vil også kunne redusere noen av de dyrehelse- og velferdsutfordringene man ser i dag, og gi verdifull kunnskap om hvordan kalkunproduksjonen kan utvikles til å omfatte et bredere spekter av kvalitetsegenskaper. KLF påpeker også om at så lenge tollnedsettelse skal knyttes til egenskaper ved selve rasen som importeres, må det kreves at det kan dokumenteres at den omsøkte rasen faktisk representerer et godt alternativ til de raser og hybrider som importeres for konvensjonell produksjon i dag. Samtidig minner KLF om at smittehensyn tilsier at import av dyr bør gjøres i et så lite omfang som mulig, ved færrest mulig egg/levende dyr. Dette kan best oppnås ved å importere dyr så langt fra bruksdyrgenerasjonen som mulig, og heller oppformere dyr til ordinær produksjon av slaktedyr. KLF forutsetter at eventuelle importører følger retningslinjer gitt av Kontrollutvalget for Import av Fjørfe (KIF).

Dyrevernalliansen støtter forslaget om å gi tollnedsettelse for saktevoksende raser, men mener at det ikke bør stilles noe krav til at rasene må benyttes i økologisk produksjon. Etter deres oppfatning vil et slikt vilkår tvinge alle produsenter som ønsker å gå over til saktevoksende raser for å bedre dyrevelferd, til å gå over til økologisk. Øko-regelverket inneholder imidlertid en rekke bestemmelser som ikke er relevante for dyrevelferd. Omlegging til økologisk drift tar også lang tid. I lys av treårsfristen som foreslås, vil vilkåret derfor bidra til forsinkelser for dem som måtte ønske å produsere saktevoksende kalkun. Vilåret om økologisk produksjon vil også skape merarbeid både for kalkunprodusenten som må fremlegge nødvendig dokumentasjon, og for forvaltningen som må prøve vilkåret.

Både *Landbruksdirektoratet* og *Mattilsynet* støtter departementets forslag om at importøren må innhente forhåndsgodkjenning fra *Mattilsynet* om at den kalkunrasen de ønsker å importere faktisk oppfyller vilkårene for å bli ansett som "saktevoksende". Dette gir, etter *Landbruksdirektoratets* oppfatning, en god arbeidsfordeling ved at *Mattilsynet* foretar den faglige vurderingen av om den aktuelle kalkunrasen er å anse som "saktevoksende", mens *Landbruksdirektoratet* utsteder tollnedsettelse. *Mattilsynet* er ansvarlig for å utarbeide oversikt over hvilke saktevoksende raser som er tillatt i økologisk produksjon. Fra *Mattilsynet* opplyses det likevel at de foreløpig ikke har fått forespørsler fra næringen om økologisk kalkunproduksjon, og at det derfor per i dag ikke er vurdert hvilke kalkunraser som kvalifiserer som "saktevoksende".

NOAH - for dyrs rettigheter (NOAH) mener at det bør stilles spesifikke krav og etiske retningslinjer om hva som omfattes av begrepet "saktevoksende". *NOAH* viser til at de tidligere har observert at slaktekyllinglinjer som betegnes som saktevoksende for hybridavl, i realiteten fortsatt har en del av utfordringene som de mest "kostnadseffektive" slaktekyllinghybridene er belastet med. Lignende mener de kan forventes ved kalkunhybrider der "saktevoksende" linjer krysses inn. De ber derfor om at det inntas et ekstra vilkår i bestemmelsens ordlyd som fastslår at den omsøkte kalkunrasen ikke bare må være "saktevoksende", men også av "funksjonsfriske kalkunlinjer". *NOAH* forutsetter for øvrig at importørene foretar smitteforebyggende tiltak ved prøvetakning i eksportflokkene i henhold til *KOORIMPs* anbefalinger og *Mattilsynet* krav.

Selv om det er bred støtte for forslaget om at tollnedsettelse kan gis som en starthjelp for næringen, har noen av høringsinstansene fremmet innvendinger mot den foreslåtte tidsperioden.

Mattilsynet, *Debio* og *Dyrevernalliansen* mener at en treårsperiode vil være for kort tid til å gi næringen det nødvendige tidsrom til å etablere en nasjonal oppformering av saktevoksende raser. Siden den økologiske kalkunproduksjonen er svært begrenset, er markedet trolig for lite til at en nasjonal oppformering vil komme på plass i løpet av tre år. Etter *Dyrevernalliansens* oppfatning er det heller ikke noe behov for å gjøre hjemmelen tidsbegrenset. En fast ordning kan motivere flere produsenter og slakterier til å gå over til saktevoksende raser. Slik *Dyrevernalliansen* ser det, kan det ikke anses som skadelig for norsk kalkunproduksjon om saktevoksende kalkun på sikt konkurrerer mot konvensjonelle raser. Det må tvert imot anses som en ny mulighet til å forbedre dyrevelferden, øke inntjeningen og skape nye nisjer i markedet. *Finansdepartementet* stiller på sin side spørsmål ved behovet for å iverksette forskriftsendringen midlertidig, og foreslår at det i stedet foretas en nærmere vurdering i 2019.

Når det gjelder departementets forslag om å kreve anvendelseserklæring fra importøren, påpeker *Landbruksdirektoratet*, *Mattilsynet* og *Dyrevernalliansen* at det vil være utfordrende å kontrollere salget av kjøttet. *Landbruksdirektoratet* mener de i praksis blir nødt å forholde seg til produsenter godkjent for økologisk produksjon. Likeledes foreslår *Mattilsynet* at det må være tilstrekkelig at produsenten er tilknyttet kontrollordningen for økologisk produksjon.

4. Departementets vurdering

Det har lenge vært mulig å få tollettelser ved innførsel av egg til klekking av besteforeldre- og foreldredyr for avl og formering. Denne muligheten blir imidlertid ikke benyttet for saktevoksende raser av kalkun. Næringsaktørene viser til at markedet for økologisk kalkun ikke er stort nok til at de finner det økonomisk gjennomførbart å etablere egne avlsstasjoner for slike raser. Gjennom å gi en midlertidig tollettelse ett trinn høyere i verdikjeden, dvs. for egg som går *direkte* til klekking av slaktedyr, ønsker departementet å bidra til at næringen selv kan utvikle sitt marked til et nivå som vil kunne gjøre det lønnsomt å etablere egne avlsstasjoner. Tollettelsen er likevel kun ment som en starthjelp. Det er viktig at næringen selv iverksetter egnede tiltak for å utnytte sitt markedspotensial i samråd med relevante aktører i hele verdikjeden.

Det er bred støtte blant høringsinstansene til å gi næringen en starthjelp til å kunne etablere en nasjonal oppformering av saktevoksende kalkunraser. Høringsinstansene synes å være enige i at departementets forslag vil legge til rette for dette. Tre av høringsinstansene, Mattilsynet, Debio og Dyrevernalliansen, signaliserer imidlertid at en treårsperiode kan være for kort til å gi næringen nødvendig tid til å etablere en slik nasjonal oppformering. De viser til at den økologiske produksjonen i dag er svært begrenset.

Den foreslåtte treårsperioden hadde sin bakgrunn i innspill fra aktører i næringen som mener at tre år ville være tilstrekkelig tid til utvikle det økologiske markedet til et tilstrekkelig omfang. Departementet tar imidlertid til etterretning de innvendinger som er reist i høringen, og utvider starthjelpen til fire år. Dette innebærer at ordningen vil løpe frem til 1. mai 2020.

Grunnleggende vilkår for innvilgelse av tollnedsettelse for befruktete egg i medhold av FAT § 16 annet ledd, er at den omsøkte rasen er å anse som "saktevoksende" og at kalkunene brukes i "økologisk produksjon".

Noen av høringsinstansene har etterlyst en klarere definisjon av begrepet "saktevoksende kalkunraser" i FAT. KLF mener det må kreves at det kan dokumenteres at den omsøkte rasen faktisk representerer et godt alternativ til de konvensjonelle rasene, mens NOAH på sin side etterlyser spesifikke krav og etiske retningslinjer for hva som omfattes av begrepet "saktevoksende". Landbruks- og matdepartementet vil fremheve at det ligger under Mattilsynets kompetanse å avgjøre om en rase kvalifiseres som "saktevoksende" etter økologiregelverket, ikke Landbruksdirektoratet. Mattilsynet er ansvarlig for å utarbeide en oversikt over hvilke saktevoksende raser som er tillatt i økologisk produksjon eller fastsette kriterier for at en rase er å anse som saktevoksende. Fjørferaser blir fortløpende vurdert på bakgrunn av innmeldte behov fra næringen. Per i dag har det ikke vært noen forespørsler knyttet til kalkun, og det er derfor ikke gitt noen godkjenninger for saktevoksende kalkunraser. Før Landbruksdirektoratet kan treffe vedtak om tollnedsettelse, må søkeren derfor innhente en godkjennelse fra Mattilsynet om at den aktuelle rasen kvalifiseres som saktevoksende etter økologiregelverket.

KLF og Dyrevernalliansen har spilt inn at hjemmelen for tollnedsettelse bør favne videre enn kun økologisk produksjon, og viser til dyrevelferdsmessige hensyn generelt. Departementet

fastholder vilkåret om at de innførte eggene må gå inn i økologisk produksjon. Tollnedsettelsen er kun målrettet som en starthjelp for å legge til rette for å øke denne produksjonen. En utvidelse til andre produksjonstyper ville dessuten svekket avsetningsgrunnlaget for norskproduserte rugeegg og livkylling av kalkun. Når en nasjonal oppformering av saktevoksende raser er etablert, vil alle produsenter få tilgang til slike raser. Om disse rugeeggene eller livkyllingene benyttes til økologisk eller konvensjonell produksjon vil være opp til markedet å bestemme.

For å sikre at de innførte eggene kun blir brukt i økologisk produksjon fastholder departementet at det vil kreves at importøren avgir en erklæring om varens anvendelse i medhold av FAT § 28. Anvendelseserklæringen forplikter søkeren til kun å benytte de importerte eggene i økologisk produksjon, samt at kalkunkjøttet fra slaktedyrene selges som økologisk. Erklæringen skal følge varen dersom den selges videre. Både Landbruksdirektoratet og Mattilsynet har pekt på utfordringer knyttet til å vurdere om kjøttet fra slaktedyrene faktisk går inn i økologisk produksjon og blir solgt som økologisk. Begge etatene mener at der bør være tilstrekkelig å undersøke om de aktuelle produsenter er godkjent for økologisk produksjon. Departementet ser de utfordringer som ligger i å vurdere dette vilkåret, og ber Landbruksdirektoratet og tolletaten koordinere seg for å finne en hensiktsmessig måte å gjøre dette på slik at formålet bak vilkåret oppfylles.

For å sikre avsetningsgrunnlaget for norske rugeegg og livkylling av kalkun, settes tollsatsen etter den nye bestemmelsen likt som ved import av befruktede kalkunegg til avl og formering: 15,50 kr/kg.

Med hilsen

Henrik Einevoll (e.f.)
avdelingsdirektør

Siv Tanja V. Durteste
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg 1